

Latvijas Republikas Senāts

LĒMUMS

Rīgā 2025. gada 22. decembrī

Latvijas Republikas Senāta senators Jānis Rozenbergs,

piedaloties Austrumzemgales prokuratūras prokuroram Kristapam Kalniņam, /Persona A/ un juridiskās palīdzības sniedzējam zvērinātam advokātam Gunāram Gailim,

izskatīja atklātā tiesas sēdē mutvārdu procesā pieteicēja /Persona A/ pieteikumus un Austrumzemgales prokuratūras prokurora K. Kalniņa 2025. gada 19. marta lēmumu par pieteikuma par kriminālprocesa Nr. 19520454024 atjaunošanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem nodošanu izskatīšanai Senātam.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Zemgales rajona tiesas 2024. gada 2. decembra spriedumu apstiprināta noslēgtā vienošanās starp Austrumzemgales prokuratūras prokurori un /Persona B/, personas kods /personas kods/, par vainas atzīšanu un sodu, un /Persona B/

atzīta par vainīgu Krimināllikuma 262. panta 1.¹ daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīta ar brīvības atņemšanu uz 6 mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 5 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55. pantu sods /Persona B/ noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz 1 gadu 6 mēnešiem.

Spriedums stāties spēkā 2024. gada 13. decembrī.

[2] Senātā 2025. gada 24. martā saņemts Austrumzemgales prokuratūras prokurora K. Kalniņa 2025. gada 19. marta lēmums par pieteikuma par kriminālprocesa Nr. 19520454024 atjaunošanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem nodošanu izskatīšanai Senātam.

[2.1] Austrumzemgales prokuratūras prokurors K. Kalniņš 2025. gada 19. martā pieņēma lēmumu par procesa uzsākšanu jaunatklātu apstākļu izmeklēšanai kriminālprocesā Nr. 19520454024.

2025. gada 19. marta lēmumā prokurors norāda, ka 2025. gada 4. februārī Austrumzemgales prokuratūrā saņemts /Persona A/ pieteikums ar informāciju par kriminālprocesa Nr. 19520454024 atjaunošanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem. Pieteikumā norādīts, ka 2024. gada 9. novembrī ap plkst. 1.05 /Persona A/ vadījis automašīnu „Opel Zafira”, valsts reģistrācijas numurzīme /reģistrācijas numurs/, pa ceļu A7 virzienā no Dāliņiem, posmā Code–Butkas, kad viņa automašīnu centusies taranēt pretim braucoša automašīna „Audi A4”, valsts reģistrācijas numurzīme /reģistrācijas numurs/, kas pēkšņi iebrukusi /Persona A/ braukšanas joslā. /Persona A/ automašīna sagriezusies par 180 grādiem, savukārt automašīna „Audi A4”, kuru vadījusi smagā alkohola reibumā

esošā /Persona B/, nobraukusi no ceļa. /Persona A/ tika veikta medicīniskā ekspertīze, kuras rezultātā viņam konstatēti viegli miesas bojājumi, kas izraisījuši īslaicīgu veselības traucējumu no 7 līdz 21 dienai.

[2.2] 2025. gada 25. februārī Zemgales tiesas apgabala prokuratūrā saņemts /Persona A/ pieteikums, kurā norādīts, ka /Persona A/ ar 2024. gada 19. novembra lēmumu Nr. 16768006462724-2 atzīts par cietušo administratīvā pārkāpuma procesā Nr. 16768006462724 par to, ka 2024. gada 9. novembrī ap plkst. 1.05 /Persona A/ vadīto automašīnu centusies taranēt /Persona B/, kas atradies 1,8 promiļu alkohola ietekmē, vadītā automašīna „Audi A4”, valsts reģistrācijas numurzīme /reģistrācijas numurs/, iebraucot /Persona A/ kustības joslā.

[2.3] Pieteikumā sniegta informācija, ka 2025. gada 10. februārī pieņemts lēmums Nr. 16768006462724-5 par administratīvā pārkāpuma procesa Nr. 16768006462724 izbeigšanu saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 119. panta pirmās daļas 9. punktu, 120. panta otro daļu, jo /Persona B/ rīcībā saskatāmas Krimināllikuma 262. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes.

[2.4] Ņemot vērā iepriekš minēto, pēc jaunatklāto apstākļu izmeklēšanas pabeigšanas, prokurors atzinis, ka, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 655. pantu un 657. panta sesto daļu, ir pamats lemt par kriminālprocesa Nr. 19520454024 atjaunošanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem.

[3] Tiesas sēdē prokurors, pamatojoties uz lēmumā norādītajiem apstākļiem, lūdza atjaunot kriminālprocesu Nr. 19520454024 jaunatklāto apstākļu dēļ, atcelt Zemgales rajona tiesas 2024. gada 2. decembra spriedumu un lietu nosūtīt Austrumzemgales prokuratūrai.

[4] Pieteikuma iesniedzējs /Persona A/ un zvērināts advokāts G. Gailis tiesas sēdē uzturēja pieteikumu, pievienojās prokurora paustajam un lūdza atjaunot kriminālprocesu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem.

Motīvu daļa

[5] Senāts izvērtējis /Persona A/ pieteikumus un Austrumzemgales prokuratūras prokurora K. Kalniņa 2025. gada 19. marta lēmumu par pieteikuma par kriminālprocesa Nr. 19520454024 atjaunošanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem, atzīst, ka ir pilnībā atceļams Zemgales rajona tiesas 2024. gada 2. decembra spriedums, atjaunojams kriminālprocess sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem un lieta nosūtāma Austrumzemgales prokuratūrai.

[6] Spēkā esoša tiesas nolēmuma obligātums un negrozāmība (*res judicata* princips) kalpo tiesiskās stabilitātes nodrošināšanai. Tas liedz atkārtoti iztiesāt to pašu lietu un nodrošina, ka tiesas nolēmums pēc stāšanās spēkā ir galīgs. Atkāpšanos no šī principa likumdevējs ir paredzējis tikai izņēmuma gadījumos. Kriminālprocesa atjaunošana jaunatklātu apstākļu dēļ ir šāds izņēmums. Tam piemērojamas augstas prasības, ko apliecina Kriminālprocesa likuma 655. panta otrajā daļā sniegtais jaunatklāto apstākļu uzskaitījums. Minētajiem apstākļiem raksturīgs tas, ka tie ar augstu varbūtības pakāpi liecina par iespējamu citādu sprieduma rezolutīvās daļas saturu, ja šie apstākļi būtu zināmi pirms procesa noslēguma.

[7] Personas pieteikuma par jaunatklātiem apstākļiem izskatīšana ietver pārbaudi, proti, noskaidrošanu: 1) vai pieteikums atbilst tam izvirzītajām prasībām (piemēram, vai pieteikumu iesniedz persona, kas ir tiesīga to darīt, vai tas ir parakstīts, vai ir ievēroti piekritības noteikumi, vai ir ievērots pieteikuma iesniegšanas termiņš, norādīts likumā noteiktais pamats kriminālprocesa atjaunošanai, pievienoti nepieciešamie dokumenti u. tml.); 2) vai pieteikumā norādītie apstākļi pastāv un ir ticami; 3) vai tie agrāk nebija zināmi; 4) vai tie ir būtiski, tas ir, kāda varētu būt to ietekme uz spēkā stājušos nolēmumu kriminālprocesā. Senāts jau iepriekš ir norādījis, ka nevis jebkurš jaunatklāts apstāklis pats par sevi ir iemesls spēkā esoša nolēmuma atcelšanai, bet gan tikai tāds apstāklis, kam bijusi izšķiroša nozīme šā nolēmuma pieņemšanā (*Senāta 2016. gada 17. marta lēmums lietā Nr. [SKK-J-141-16](#), 11400110109*).

[8] Kriminālprocesa likuma 657. panta pirmā daļa noteic, ka iemesls procesa uzsākšanai jaunatklātu apstākļu izmeklēšanai ir kriminālprocesā iesaistītās personas, kuras tiesības vai likumiskās intereses tika aizskartas kriminālprocesā, pieteikums. Līdz ar to vispirms izvērtējams, vai /Persona A/ ir persona, kura ir tiesīga iesniegt šādu pieteikumu.

Iepazīstoties ar kriminālprocesa Nr. 19520454024 materiāliem, Senāts konstatē, ka šajā kriminālprocesā /Persona A/ nekāds kriminālprocesuāls statuss nav bijis piešķirts. Tomēr kriminālprocesa Nr. 19520454024 materiālos ir atrodamas ziņas, ka 2024. gada 9. novembrī ap plkst. 1.05 Bauskas novada Codes pagastā uz autoceļa Rīga–Bauska–Lietuva robežas notikušajā ceļu satiksmes negadījumā bija iesaistītas divas automašīnas – /Persona B/ vadītā automašīna „Audi A4”, valsts reģistrācijas numurzīme /reģistrācijas numurs/, un /Persona A/ vadītā automašīna „Opel Zafira”, valsts reģistrācijas numurzīme /reģistrācijas numurs/. Kā arī ir konstatējamas ziņas, ka /Persona A/ no notikuma vietas ar neatliekamo medicīniskās palīdzības transportu nogādāts uz Jelgavas pilsētas slimnīcu. Šādas ziņas atrodamas Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Dienvidzemgales iecirkņa Reaģēšanas nodaļas 9. grupas inspektora kapteiņa /Persona C/ 2024. gada 9. novembra ziņojumā (kriminālprocesa Nr. 19520454024 materiāli, 2. lapa), Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Dienvidzemgales iecirkņa Izmeklēšanas nodaļas 4. grupas vecākās inspektora /Persona D/ 2024. gada 13. novembra uzziņā (kriminālprocesa Nr. 19520454024 materiāli, 31. lapa). Līdz ar to Senāts konstatē, ka jau pirmstiesas kriminālprocesa ietvaros bija pamats vērtēt, vai /Persona A/ atbilst cietušā statusam, proti, vai viņam ar noziedzīgu darbību ir radīts morāls aizskārums, fiziskas ciešanas vai mantisks zaudējums.

Pārbaudes lietas ietvaros konstatēts, ka administratīvā pārkāpuma procesa Nr. 16768006462724 ietvaros /Persona A/ veikta tiesu medicīniskā ekspertīze un saņemts 2025. gada 22. janvāra eksperta atzinums Nr. 308-2025, no kura redzams, ka /Persona A/ ir konstatēti viegli miesas bojājumi, kas izraisījuši īslaicīgu veselības traucējumu no 7 līdz 21 dienai (administratīvā pārkāpuma procesa Nr. 16768006462724 materiāli, 12. lapa). Pēc eksperta atzinuma saņemšanas 2025. gada 10. februārī pieņemts lēmums par administratīvā pārkāpuma procesa izbeigšanu, jo lietas izskatīšanas gaitā amatpersona secinājusi, ka pārkāpums satur noziedzīga nodarījuma pazīmes – /Persona B/ rīcībā ir saskatāmas Krimināllikuma 262. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes, proti, par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumu, ja to izdarījusi persona, kas vada transportlīdzekli alkohola ietekmē, un ja tās rezultātā cietušajam nodarīti viegli miesas bojājumi (administratīvā pārkāpuma procesa Nr. 16768006462724 materiāli, 2.-3.lapa). Administratīvā pārkāpuma procesa materiāli nodoti Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Dienvidzemgales iecirkņa Izmeklēšanas nodaļai lēmuma pieņemšanai Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā (administratīvā pārkāpuma procesa Nr. 16768006462724 materiāli, 39. lapa). Jaunatklāto apstākļu pārbaudes lietas ietvaros prokurors nav konstatējis, ka turpmāk būtu tikuši pieņemti kādi lēmumi par kriminālprocesa uzsākšanu.

No iepriekš minētajiem apstākļiem ir konstatējams, ka ir tikušas pārkāptas /Persona A/ tiesības tikt atzītam par cietušo kriminālprocesā un šī kriminālprocesa ietvaros realizēt savas cietušā tiesības, jo laikā, kad ar tiesu medicīniskās ekspertīzes atzinumu viņam konstatēti viegli miesas bojājumi, kas varēja rasties ceļu satiksmes negadījumā 2024. gada 9. novembrī, kriminālprocess Nr. 19520454024 jau bija noslēdzies ar spēkā stājušos Zemgales rajona tiesas 2024. gada 2. decembra spriedumu. Šāds faktiski cietušās personas tiesību pārkāpums nedrīkstētu būt par pamatu, lai šajā situācijā liegtu /Persona A/ realizēt Kriminālprocesa likuma 657. pantā paredzētās tiesības un iesniegt pieteikumu par jaunatklātiem apstākļiem, līdz ar ko Senāts atzīst, ka /Persona A/ ir persona, kuras tiesības un likumiskās intereses tika aizskartas kriminālprocesā Nr. 19520454024, un prokurors pamatoti pēc /Persona A/ pieteikumiem uzsāka un veica procesu jaunatklāto apstākļu izmeklēšanai. Pretēji secinājumi būtu neatbilstoši Kriminālprocesa likuma 1. pantā definētajam kriminālprocesa mērķim – krimināltiesisko attiecību taisnīga noregulēšana.

[9] Kriminālprocesa likuma 655. panta pirmā daļa noteic, ka atjaunot kriminālprocesu, kurā ir spēkā stājies tiesas spriedums vai lēmums, vai prokurora priekšraksts par sodu, var sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem. Kriminālprocesa likuma 655. panta otrās daļas 3. punkts noteic, ka par jaunatklātiem apstākļiem atzīstami citi apstākļi, kas, pieņemot nolēmumu, nav bijuši zināmi tiesai vai prokuroram un kas paši par sevi vai kopā ar agrāk konstatētajiem apstākļiem norāda, ka persona nav vainīga vai izdarījusi vieglāku vai smagāku noziedzīgu nodarījumu nekā tas, par kuru tā notiesāta vai tai piemērots prokurora priekšraksts par sodu, vai arī kas liecina par attaisnotā vai tās personas vainu, attiecībā uz kuru kriminālprocess bijis izbeigts.

No /Persona A/ pieteikumos ietvertajām ziņām secināms, ka pieteicējs kā uz jaunatklātu apstākli ir norādījis ziņas, ka 2024. gada 9. novembrī ap plkst. 1.05 Bauskas novada Codes pagastā uz autoceļa Rīga–Bauska–Lietuva robežas notikušajā ceļu satiksmes negadījumā, kurā bija iesaistīta arī /Persona B/ vadītā automašīna „Audi A4”, valsts reģistrācijas numurzīme /reģistrācijas numurs/, viņam ir nodarīti viegli miesas bojājumi. Un šāds apstāklis

kriminālprocesā Nr. 19520454024, kurā /Persona B/ tika saukta pie kriminālatbildības, netika izmeklēts un nebija zināms. Šādas ziņas guvušas apstiprinājumu arī prokurora veiktajā pārbaudē.

Senāts konstatē, ka kriminālprocesā Nr. 19520454024 līdz tā pabeigšanai ar spēkā stājušos tiesas spriedumu, netika iegūtas ziņas par to, ka 2024. gada 9. novembrī notikušajā ceļu satiksmes negadījuma rezultātā /Persona A/ ir radīti viegli miesas bojājumi. Izmeklēšana kriminālprocesā tika veikta vienīgi par Krimināllikuma 262. panta 1.¹ daļā paredzēto formāla sastāva noziedzīgu nodarījumu, nevērtējot ceļu satiksmes negadījumu un tā rezultātā radītās sekas, lai gan šie notikumi no krimināltiesību viedokļa ir nesaraujami saistīti un nevar tikt vērtēti atsevišķi citā kriminālprocesā vai administratīvajā procesā, jo šāda pieeja novestu pie kļūdainas noziedzīga nodarījuma kvalifikācijas. Miesas bojājumu fakts un smaguma pakāpe ir konstatēta administratīvā pārkāpuma procesa Nr. 16768006462724 ietvaros jau pēc kriminālprocesa pabeigšanas. Līdz ar to ziņas par ceļu satiksmes negadījumā cietušā /Persona A/ miesas bojājumiem un to smaguma pakāpi ir ticamas un tās nebija zināmas prokuroram un tiesai.

Šīs ziņas ir būtiskas /Persona B/ kriminālatbildības noteikšanai, jo norāda, ka notiesātā persona, iespējams, izdarījusi smagāku noziedzīgu nodarījumu nekā tas, par kuru tā notiesāta. Tātad šis jaunatklātais apstāklis ar augstu varbūtības pakāpi liecina par iespējamu citādu sprieduma rezolutīvās daļas saturu, ja tas būtu zināms pirms procesa noslēguma. Tomēr pierādījumu vērtējumu veiks un noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju šajā lietā noteiks prokurors vai tiesa, izskatot lietu pēc būtības un pieņemot gala nolēmumu tajā.

Senāts konstatē, ka faktiski izmeklētāja un prokurora neprofesionāla rīcība, pavirši virzot kriminālprocesu, nepievēršot uzmanību krimināllietas materiālos esošajām ziņām par ceļu satiksmes negadījumu un tajā cietušajām personām, necenšoties noskaidrot cietušajai personai radītā kaitējuma raksturu, lai pilnīgi un vispusīgi noskaidrotu lietas iznākumam nozīmīgus apstākļus, radīja šo situāciju, kurā, iespējams, personai celtā apsūdzība ir bijusi kļūdaina, bet cietušajai personai faktiski tika liegtas tiesības aizstāvēt savas intereses kriminālprocesa ietvaros. Senāts uzsver, ka parasti procesa virzītāja pieļautās kļūdas kriminālprocesa ietvaros, pat ja šīs kļūdas ietekmējušas procesa rezultātu, pašas par sevi nebūtu pietiekams pamats jaunatklāto apstākļu konstatēšanai. Tomēr šajā situācijā, izvērtējot un līdzsvarojot tiesiskās stabilitātes un taisnīguma principus, Senāts secina, ka kriminālprocesa virzībā un lietai nozīmīgu apstākļu noskaidrošanā pieļautas būtiskas kļūdas, kas varēja novest pie nepareiza lietas iznākuma, faktiski nav izmeklēta un vērtēta materiāla sastāva noziedzīga nodarījuma esība vai neesība, kā arī nepamatoti aizskartas faktiski cietušās personas tiesības piedalīties kriminālprocesā un aizstāvēt savas tiesības, līdz ar ko pie šādiem faktiskajiem apstākļiem atkāpe no *res judicata* principa ir attaisnojama.

[10] Ņemot vērā minēto, Senāts atzīst, ka 2024. gada 9. novembrī ap plkst. 1.05 Bauskas novada Codes pagastā uz autoceļa Rīga–Bauska–Lietuva robežas notikušajā ceļu satiksmes negadījumā, kurā bija iesaistīta arī /Persona B/ vadītā automašīna „Audi A4”, valsts reģistrācijas numurzīme /reģistrācijas numurs/, /Persona A/ nodarītais viegļu miesas bojājumu fakts ir atzīstams par tādu jaunatklātu apstākli, kas ir pamats zemākas instances tiesas nolēmuma atcelšanai, kriminālprocesa atjaunošanai un lietas nosūtīšanai pirmstiesas procesa turpināšanai prokuratūrai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 586., 587., 659., 660. pantu, Senāts

nolēma

atcelt Zemgales rajona tiesas 2024. gada 2. decembra spriedumu;

kriminālprocesu Nr. 19520454024 atjaunot sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem un lietu nosūtīt Austrumzemgales prokuratūrai.

Lēmums nav pārsūdzams.

J.Rozenbergs